

*Zdroj: Plus 7 dní*  
*Dátum vydania: 30.8.2006*  
*Autor: JURAJ SEDLÁK*

## **Hory za peniaze**

Pomoc ľuďom v núdzi sa pre Horskú záchrannú službu financovanú štátom stáva výnosným biznisom

Strašiak, precedens, modelový príklad i memento. Nedávna záchrana 10-ročného Thomasa v Západných Tatrách bola všetkým možným, len nie ukážkou, ako by to po novom malo v našich horách fungovať. Desiatky záchranárov dva dni pátrali po nezvestnom chlapcovi. Chvalabohu, úspešne. A potom nastalo veľké haló. Až vďaka nemu mnohí zistili, že do hôr sa treba poistiť. Od 1. júla sa totiž za všetky zásahy Horskej záchrannej služby platí. Zobudili sa aj tí, ktorí s komerčným pripoistením váhali. Horská služba totiž vystavila účet, z ktorého sa rodičom nepoisteného chlapca zakrútila hlava. Služba za 622-tisíc korún?! Sekeru nakoniec zaplatili premiér, predseda parlamentu a minister vnútra. Čuduj sa svete! Každý dal 150-tisíc, záchranári sa zriekli mzdy a bolo. Veď predsa nešlo o "nezodpovedného horolezcu". Vznikol ukážkový precedens. Pre poisťovne to bol zase modelový príklad. Vysvitlo, že aj keby Thomasa v detskom tábore poistili, rodičia by beztak museli siahnuť hlboko do peňaženky. Ukázalo sa, že systém, akým funguje záchrana v našich horách, je prinajlepšom diskutabilný, nehovoriac o tom, že v európskych krajinách nemá obdobu.

Biznis: Za záchranu v horách sa už dva mesiace platí. Novela zákona o Horskej záchrannej službe hovorí jasnou rečou. Platí každý, bez rozdielu. Doteraz musel náklady na záchrannú akciu uhradiť len ten, kto porušil zákon, pokyny horskej služby alebo návštevny poriadok. Zranení a nešťastí mimo vyznačených chodníkov či v čase vysokého lavínového nebezpečenstva však neubúdalo. Problematické bolo aj dokazovanie.

NedisCIPLinovanosť a preceňovanie vlastných síl starý zákon neriešil. A tak sa o to chce silou-mocou pokúsiť jeho novela. "Zavedením úhrady nákladov postihnutým sa zároveň vytvára prirodzený tlak na návštevníkov, aby sa správali k svojmu zdraviu a životu ohľaduplnejšie," tvrdí Jozef Janiga, riaditeľ Horskej záchrannej služby (HZS). Zodpovednosť za správanie v horách je pekná vec, najmä vtedy, ak sa dá poistiť. A práve v komerčnom pripoistení je pes zakopaný. Je duplicitné. Horská záchranná služba je totiž financovaná priamo zo štátneho rozpočtu, čiže z našich daní. Treba podotknúť, že aj z daní ľudí, ktorí sa horám zďaleka vyhýbajú. Jozef Janiga argumentuje, že ako štátna príspevková organizácia je z verejných zdrojov hradená len čiastočne. "Rozpočet tejto organizácie na rok 2006 je 62 miliónov korún," potvrdili nám na Úrade civilnej ochrany ministerstva vnútra. Tieto peniaze pokryjú náklady HZS do výšky 88 percent. Na zvyšných 12 percent si musí zaradiť.

"Ťažisko práce HZS nie je v čakaní na volanie o pomoc, ale v preventívnej činnosti," deklaruje ministerstvo. Zdá sa, že odteraz to bude aj dobrá zárobková činnosť.

Horská služba má nový cenník, ktorý požehnal rezort vnútra. Hodina práce záchranára stojí 680 korún, kilometer jazdy terénnym autom 35 korún a 50 halierov, za snežný skúter sa platí trikrát toľko. "Stanovenie konečnej sumy za konkrétny zásah je pomerne jednoduché," tvrdí Janiga. Ako však vysvitlo z nedávnej pátraciej akcie po Thomasovi, "v cene" sú okrem rizikových príplatkov záchranárov zahrnuté aj

všakovaké školenia a opotrebovanie materiálu a techniky. V prípade záchranej akcie s tragickým koncom plánuje horská služba vymáhať preplatenie nákladov od pozostalých. A čo hovoria štatistiky? Od 1. júla do polovice augusta zasahovala HZS spolu 63-krát. Najviac zranených bolo občanov Českej republiky, potom našincov a Poliakov. Vyše polovica z nich nebola poistená a poväčšine sa zranili zo subjektívnych príčin, čiže nedodržali pokyny horskej služby, podcenili počasie alebo precenili vlastné schopnosti.

Na polceste: Ministerstvo vnútra sa pri predkladaní zákona obhajovalo aj tým, že za zásahy sa platí aj v alpských krajinách a turisti sa musia na pohyb v horách poistiť. Slovenský systém však oproti zahraničiu zastal na polceste. Zákon o horskej službe totiž hovorí, že treba platiť náklady na technickú časť zásahu, ako je pátranie po stratených osobách, ich vyslobodzovanie a preprava. Nemá sa však platiť za lieky pri prvej pomoci alebo za pomoc lekára či dokonca za prílet vrtuľníka, lebo tieto náklady sa hradia zo zdravotného poistenia. Kritici už pri prijímaní zákona upozorňovali, že tak môžu nastať absurdné situácie, keď zranení, ktorých pri dobrom počasí zachráni vrtuľník, za zásah nezaplatia, no tí, ktorých zachráni v horšom počasí "peší" záchranári, zaplatia. De facto však môžu platiť aj tí, ktorých zachraňovala horská služba v súčinnosti s leteckou službou. Dosiaľ to tak nebolo. "Ak si horská služba zavolá náš vrtuľník, lebo sa stane nešťastie v horolezeckej stene, poletíme na pomoc. Technický zásah, čiže dopravu záchranárov a materiálu k stene, nám bude musieť uhradiť horská služba," potvrdil nám Pavol Svetoň, hovorca súkromnej Leteckej záchranej zdravotnej služby ATE. Zmenili sa aj niektoré podstatné detaily. "Náš lekár už napríklad nebude chodiť priamo do steny, ako to bolo doteraz. Technické zásahy zostanú na pleciach záchranárov z horskej služby. My sme horská sanitka, v ktorej sú špecialisti na urgentnú medicínu, a nie horolezci lekári, ktorí by mali, ak je to nutné, poskytnúť prvú pomoc priamo v stene. Tých musí mať vo svojej výbave HZS." Turista, ktorému sa v horách stane nehoda, si tak ako doteraz bude môcť zvoliť, či na pomoc privolá HZS alebo leteckú službu. Za horskú platiť bude, za leteckú nie. Vrtuľník však príde na pomoc iba za vhodných letových podmienok. "Aj naďalej ponechávame v platnosti takzvanú kartu darcu, ktorej majiteľ môže využiť služby nášho vrtuľníka v prípade, že sa mu v horách stane nehoda a zdravotná poisťovňa nebude úraz považovať za indikovaný. Jej základná sadzba zostáva dvesto korún. Z tohto produktu však budú vylúčení horolezci a ľudia, ktorí vykonávajú rizikové športy," dodáva Pavol Svetoň.

Cena poistenia: Komerčné pripoistenie na horách privítali azda len samotné poisťovne. Zohľadnili riziká, odhadli možné zisky, pripravili produkty. Základné poistenie stojí na jeden deň od 10 do 40 korún, na rok od 390 do 1 000 korún, závisí od poisťovne a druhu činnosti, ktorú mienite v horách vykonávať. Pritom platí priama úmera - viac rizika, vyššia cena poistenia. Zaujímavá je aj výška krytia. Maximálna suma, ktorú poisťovňa za klienta zaplatí, je tristotisíc korún, len jedna poisťovňa ponúka krytie až do výšky pol milióna. Diskutabilné sú výluky z poistenia. Nepripustný je alkohol v krvi, nedodržiavanie pokynov horskej služby, výskyt v oblastiach so zvýšeným lavínovým nebezpečenstvom a mimo chodníka. Stačí, ak si dáte jedno pivo, a ste prakticky nepoistený. V lepšom prípade bude od vás poisťovňa požadovať spoluúčasť na úhrade nákladov, a to až do výšky 50 percent. A ešte podstatný detail. Slovenské poistenie platí len v slovenských horách. Zakúpiť si ho môžete hocikde. V turistických kanceláriách, na recepciách hotelov či v pokladniach vlekov a lanoviek.

Kritika HZS: Ukázalo sa, že poisťovne nemajú doriešený ani kontrolný mechanizmus. Budú postupovať "štandardne". Oprávnenosť zásahu, nasadenie ľudí a techniky posúdi likvidátor poisťovnej udalosti, čiže úradník od stola. Ani na ministerstve vnútra nie je žiadny špeciálny orgán určený len na kontrolu HZS. Prípadné pochybenia vyšetruje úradnícka komisia. V tejto súvislosti sa ozývajú mnohí skálni kritici Horskej záchranej služby, ktorí spochybňujú jej profesionalitu. Za veľa peňazí vraj robí málo muziky. V každom pohorí, kde pôsobí HZS, existuje aj početný zbor dobrovoľných záchranárov. Združujú sa do občianskych združení a ako-tak prežívajú. Ešte stále sa nezbavili pocitu, že si profesionáli robia zo záchrany v horách monopol. Služba, ktorá by mala fungovať ako spojené nádoby, tak zavše zlyháva.

Nový zákon nemyslel ani na ľudí, ktorí v horských oblastiach trvalo žijú. Obyvatelia lazov, samôt, odľahlých osád a usadlostí pánu bohu za chrbtom. Mnohí z nich o poistení azda ani netušia. Po príklad však netreba chodiť až tak ďaleko. Horská služba neraz zasahovala aj na tatranskej Ceste slobody. Novela zákona totiž nerieši hranice jej pôsobnosti. Čo ak nastane prípad, keď sa k chorej alebo zranenej osobe nedostane rýchla zdravotnícka pomoc a bude musieť zasiahnuť horská služba? Majú sa poisťovať všetci, čo žijú v horách? A čo ak sú to starí ľudia, čo ledva vyžijú z dôchodku a v zime zostávajú odjakživa odrezaní od sveta... Otázok je habadej. Nehovoriac o tom, že sa nespoplatňujú ani zásahy hasičov alebo záchranárov pri dopravných nehodách. Aj ich platíme všetci zo štátneho rozpočtu.

Zachráň sa, kto môžeš: Je celkom možné, že sa v našich horách rozmôže svojpomoc. Každý nepoistený turista sa bude snažiť doplaziť k najbližšej asfaltke alebo si na pomoc privolá kamarátov. V Tatrách o tom živo diskutujú najmä horolezci. Novela zákona pritlačila turistov k múru a apeluje na zodpovednosť, čo je, samozrejme, správny princíp. Poisťovne sa podobne ako HZS chytili šance zarábať, ale výluky na krytie poistného a množstvo otáznikov vracajú záchrany v horách tam, kde bola pred novelou. Štát tak v konečnom dôsledku platí horskú službu pre potreby súkromných podnikateľov v cestovnom ruchu. Z hôr sa podvedome stal strašiak. Nesystémové riešenia medializovaného prípadu malého Thomasa vyvolávajú množstvo otázok. Zrieknu sa záchranári svojej mzdy aj nabudúce? Budú novopečení ústavní činitelia hradiť náklady na záchrany každého "zodpovedného nehorolezca"? Zatiaľ v našich horách platí po novom len jedno. Niečo za niečo. Hory za peniaze, peniaze za hory. \*

## Záchrana v Alpách

Horská služba v Rakúskych Alpách funguje na báze súkromnej firmy s dlhoročnou tradíciou. Financovaná je z regionálnych a miestnych daní a z poplatkov z turistického ruchu. Ruka v ruke spolupracuje s leteckou službou a Červeným krížom. V mestečku Mayrhofen v tirolskom údolí Zillertal zamestnáva 35 záchranárov, ale na inej báze ako u nás. "Každý z nás má svoje zamestnanie a záchrany v horách robíme popri práci. Je medzi nami učiteľ, policajt, farmár či predavač kobercov. Absolvujeme špeciálne kurzy a školenia. Ak sa stane úraz v horách, dostaneme avízo cez integrovaný záchranný systém a do desiatich minút musíme byť na stredisku, okamžite vyrážame do terénu. V prípade dobrého počasia spolupracujeme s leteckou záchrannou službou, ktorá má na palube lekára," rozpráva záchranár Walter Ludl. Nepotrebnú terénne autá, snežné skútre či štvorkolky, ako je to u nás, stačí im jedna dodávka nabalená výstrojom podľa sezóny. V zime nezasahujú na

lyžiarskych tratiach, len mimo nich. Za hodinu práce v teréne dostávajú 27 eur, výška odmeny je v jednotlivých oblastiach odlišná. Bežný turista nepotrebuje komerčné pripoistenie vzťahujúce sa výlučne na hory.

Poistovne totiž ponúkajú rôzne produkty, ktoré zahŕňajú aj prípadné ošetrovanie v horskom teréne. Špeciálne poistenie spolku Alpenverein využívajú najmä horolezci a horskí vodcovia. Stojí v prepočte asi 2 000 korún na rok a platí takmer na celom svete. Aj na Slovensku. Turistov bez akéhokoľvek poistenia však evidujú aj v Alpách. Záchranu si musia platiť "na drevo". \*

*Zdroj: Plus 7 dní*

*Dátum vydania: 22.2.2006*

*Autor: JURAJ SEDLÁK*

## **Služba alebo biznis?**

Profesionálnym horským záchranárom chýba výkonnosť, je to pre nich len teplé miestečko -tvrdia niektorí horolezci a dobrovoľníci

Zachráň sa, kto môžeš! Ide o odporúčanie, aj keď pritiahnuté za vlasy. V horách sa totiž každý musí v prvom rade spoliehať sám na seba. V prípade záchrany života aj na priateľov nablízku a profesionálnych záchranárov.

Tí v našich horách zasahujú už vyše pol storočia. Za ten čas sme si zvykli, že sú akousi samozrejmosťou. Áno aj nie. Najnovšie si za všetky zásahy Horskej záchrannej služby budeme platiť bez ohľadu na to, či došlo k porušeniu zákona. Za čo a komu pôjde od 1. júla naše peniaze?

Za veľa peňazí málo muziky?: „Nie som proti poistke, ale čo za to?“ pýta sa Pavol Jackovič, jeden z popredných tatranských horolezcov. Na svojom konte má 95 prvovýstupov a 930 výstupov v Tatrách. Vyzná sa v teréne i miestnych pomeroch. „Problém je, že dnes v profesionálnej horskej službe nenájdete špičkového horolezca. Ak by mali prejsť sitom a kritériami, aké sú napríklad v Alpách, z celého počtu profesionálnych záchranárov by prešli hádam dvaja. V Alpách totiž zachraňuje miestna elita. Viem, že keď si zaplatím poistku, môžem sa na nich spoľahnúť,“ tvrdí Jackovič. V Tatrách podľa neho táto úmera neplatí. Nie je jediný horolezec, ktorý kritizuje členov Horskej záchrannej služby. Tá na Slovensku funguje od januára 2003 a zastrešuje profesionálnych horských záchranárov. Vznikla z Tatranskej horskej služby, ktorá dovtedy spadala pod Tatranský národný park. Zmenila nielen logo a farbu oblečenia, ale aj rezort. Dnes je príspevkovou organizáciou ministerstva vnútra a je štedro platená zo štátneho rozpočtu. „Za veľa peňazí málo muziky,“ myslí si o jej činnosti Ladislav Šedivý, ktorý v „horskej“ pôsobil 36 rokov. „V roku 2003 nedošlo len k zmene názvu organizácie, ale aj celej štruktúry. Zmenili sa zaužívané postupy, ale hlavne spôsob vzdelávania záchranárov.“

Každoročne musia prejsť dvomi kondičnými a technickými previerkami,“ oponuje Jozef Janiga, horský vodca a riaditeľ HZS. Podľa neho sa úroveň záchranárov „posunula vyššie“. Jedno je isté, profesionáli si polepšili najmä finančne. „Rozpočet HZS na rok 2006 je 62 miliónov korún,“ tvrdí Milan Šišulák z Úradu civilnej ochrany ministerstva vnútra. „Ťažisko práce HZS nie je v čakaní na volanie o pomoc, ale v preventívnej činnosti,“ deklaruje ministerstvo.

Monopol?: V každom pohorí, kde pôsobí HZS, existuje aj početný zbor dobrovoľných záchranárov. Vo Vysokých Tatrách je to Tatranská horská služba - dobrovoľný zbor. Funguje ako občianske združenie a má 73 členov. „Organizovaná horská záchrana vznikla v Tatrách v roku 1913, práve na báze dobrovoľného zboru. Až v roku 1950 vznikla profesionálna Tatranská horská služba," tvrdí predseda dobrovoľného zboru Jaroslav Švorc. Združenie dostáva zo štátneho rozpočtu dotáciu vo výške 900-tisíc korún na rok, čo pokrýva 65 percent nákladov. „HZS zo zákona zodpovedá za horskú záchranu, ale to neznamená, že ju môže robiť jedine ona,"

hovorí Jaro Švorc. V poslednom období majú mnohí dobrovoľníci, a nielen v Tatrách, pocit, že si HZS robí z horskej služby monopol. Dôvod je prostý. Aj napriek tomu, že dobrovoľníci sú cez víkendy a sviatky pravidelne v pohotovosti, zavše ich do akcie neprizvú vôbec, inokedy ide na zásah len ich lekár. „Ak je možné okamžite nasadiť profesionálov, považujem to za logické. Problém nastáva, ak ide o život a poruke nie je dosť profesionálov pripravených vyraziť, a aj napriek tomu sa nevyužívajú dobrovoľníci," tvrdí J. Švorc. Výhrady má aj ku konkrétnym zásahom, ale stále verí, že sa horskú službu podarí vrátiť do starých koľají.

„Pripadá nám to, akoby sme tu postavili obrovský Titanic a potom zistili, že ho nemáme kde spustiť," zhodujú sa viacerí Tatraci. V ostatných horských oblastiach fungujú dobrovoľníci pod hlavičkou Horskej služby na Slovensku, majú tie isté školenia a výcvik ako profesionáli.

Aj tie isté pocity - akoby sa horská služba delila na my a vy. My -profesionáli, vy - dobrovoľníci. Záchrana v horách by mala fungovať ako spojené nádoby. Pravda je však iná.

My a vy: „Našou snahou je stať sa akousi sesterskou organizáciou HZS.

Situácia nie je dobrá, aj preto sa snažíme rokovať," hovorí Jozef Mičo, dobrovoľný záchranár z Malej Fatry. „Máme dojem, že HZS potrebuje korigovať a postupne znižovať počty dobrovoľných členov Horskej služby na Slovensku kvôli zvýšeniu počtu svojich zásahov, aby dokázali svoju opodstatnenosť. Takto organizovaná záchrana na horách neexistuje v žiadnej európskej krajine," napísali dobrovoľníci zhruba pred pol rokom v liste adresovanom predsedovi parlamentu. A nič! HZS sa zdá nedotknuteľná. Jozef Janiga síce tvrdí, že tento problém je už vyriešený, ale podľa vyjadrení dobrovoľníkov sa v podstate nič nezmenilo. Aj naďalej na záchranné akcie požívajú profesionálov z iných horských oblastí, na úkor dobrovoľníkov, ktorí sú poruke. „Pri každom zásahu v prvom rade nasadzujeme profesionálnych záchranárov, ktorých máme k dispozícii a sú okamžite použiteľní, alebo dobrovoľných záchranárov v pohotovosti. Keďže dobrovoľní členovia nie sú v pracovnom vzťahu s HZS, majú vlastné zamestnanie, nie je možné garantovať ich nasadenie z časového hľadiska," argumentuje Jozef Janiga. Medzi rečou však priznáva, že „nie všetci dobrovoľníci sú použiteľní, lebo nemajú potrebný výstroj a školenia". Školenia im pritom robí HZS. Za ideálnu by považoval situáciu, keby všetky zložky boli profesionálne, tak ako v armáde. Nie je to však reálne.

„Dobrovoľníci sú preto potrební. Otázne je, v akých počtoch a kvalite," dodáva. HZS má v súčasnosti 114 zamestnancov, z toho 96 záchranárov. Vo Vysokých Tatrách je ich 23.

Podľa kompetentných úradníkov je kvalita profesionálov dobrá, rezervy sú vo vybavení, materiálovom zázemí a metodických postupoch. Keď sa to zlepší, zlepšia sa vraj i výkony. Výstroj a spotrebný materiál stojí na jedného záchranára ročne až 70-tisíc korún. „Podľa štatútu má Horská záchranná služba stanovený počet 146

zamestnancov. Na rok 2006 má plánovaný počet zamestnancov 118," potvrdil nám M. Šišulák z úradu civilnej ochrany. HZS pribudne v Hornom Smokovci nové riaditeľstvo, kde bude aj operačné a výcvikové stredisko. Náklady na výstavbu? Takmer 20 miliónov korún.

**Konkurenčná letecká záchrana:** Do tretice, vo vysokohorskom teréne operuje aj Letecká záchranná a zdravotná služba. Od roku 1995 ju prevádzkuje súkromná spoločnosť Air Transport Europe. Zo šiestich stredísk leteckej záchrany na Slovensku prevádzkuje päť. Jej služby sa hradia zo zdravotného poistenia, nemá však pod palcom len hory, ale aj prevoz pacientov a lety k haváriám a iným úrazom, napríklad na lyžiarskych svahoch. „Prvý rok je letecká záchranná služba primerane financovaná. Kým bola stratová, nebol o ňu záujem. Teraz by ju chcel robiť každý. Od poisťovní dostávame paušál vo výške 1,7 milióna korún na stredisko za mesiac, plus asi 900 korún za odlietanú minútu," hovorí šéflekár LZSS Ladislav Šimák. Vzťah ATE a HZS by nemal byť vnímaný konkurenčne, ale je. Rieši ho zákon, ale ten v praxi občas zlyháva.

Popradské stredisko ATE totiž nelieťa len pre potreby horskej záchrany v Tatrách.

„Mali sme v pláne vyčleniť jeden vrtuľník len pre Tatry, ale, bohužiaľ, pri nešťastnej januárovej havárii sme prišli o jednu posádku a stroj," konštatuje doktor Šimák.

Potreba efektívnej koordinácie obidvoch záchranných služieb je naliehavá. Veliacou zložkou zásahov v horských oblastiach je podľa novely zákona o integrovanom záchrannom systéme jednoznačne HZS. Zavše však záchrannú akciu vyrieši hravo - zdvihne telefón a pošle do terénu vrtuľník, ktorý v prípade potreby zoberie na palubu aj profesionálneho záchránára, najmä ak ide o technický zásah. Inak zvládne prevažnú väčšinu zásahov sama. Logicky z toho plynie, že za ideálneho letového počasia by HZS nemusela vytiahnuť päty z domu s konštatovaním, že do akcie letí vrtuľník. Letecká záchrana má totiž v horách niekoľko výhod:

je rýchla, operatívna a zabezpečuje šetrný transport. Názory na použitie vrtuľníka sa, prirodzene, rozchádzajú. Napríklad, ak ide o zraneného so zlomenou nohou na niektorej z vysokohorských chát. Má tam letieť vrtuľník alebo vyraziť „horská" klasicky - po zemi? Najlepšie by asi bolo opýtať sa poisteného turistu. Pravda je, že vrtuľník nemôže lietať v každom počasí. Mnohé úrazy sa stávajú práve v nečase.

**Dva razy platená služba:** Od 1. júla 2006 si za technický zásah HZS budeme platiť, či už „na drevo", alebo formou poistenia. Zdá sa, že z úrazov v horách sa postupne stane dobrý biznis. „Turista bez poistenia, ktorý si napríklad zlomí malíček a zavolá leteckú záchranku a nie horskú službu, zneužije záchranný systém, keďže takýto zásah je finančne náročnejší ako pozemná záchrana. Bude to závisieť od zdravotných poisťovní, ako sa k tomu postavia," tvrdí Janiga. HZS predbežne odhaduje, že sa jej cez poisťovne vráti do kasy 7 až 11 miliónov korún.

Poistenie je nevyhnutné aj podľa ministerstva. Jeden zásah profesionálnych záchránarov stojí od 3 500 do 10 000 korún, vo vysokohorskom teréne to vraj môže byť aj desaťnásobok. Ide pritom len o technický zásah, na ktorý už raz prispievame prostredníctvom štátneho rozpočtu.

Letecká záchrana poskytuje zdravotnú starostlivosť, zásahy si od zranených účtovať nebude, preplatia ich poisťovne. To však neplatí pri jej zneužití. „Technické zásahy, ktoré musíme robiť v súčinnosti s horskou službou, si po novom budeme účtovať od HZS. Doteraz to išlo v rámci našej réžie. Zo zákona nám však zdravotné poisťovne preplácajú len zdravotný zásah, nie vyvážanie ľudí, psovodov a materiálu. Vždy sa snažíme nášho lekára dostať čo najbližšie k postihnutému, preto ho často spúšťame

do steny, ale to takisto nie je naša povinnosť," tvrdí riaditeľ ATE Milan Hoholík, horský vodca a niekdajší profesionálny člen horskej služby.

Záchrana ako teplé miesto: „Kameňom úrazu HZS je výber ľudí. Nepoznajú dokonale terén, chýba im výkonnosť, svoju prácu už nerobia srdcom. Je to pre nich len teplé miestečko, zamestnanie v horách. Nikde vo svete takáto mašinéria ľudí neexistuje," tvrdí štyridsaťdvaročný horolezec Pavol Jackovič. Horskej službe nedokáže odpustiť ani niektoré diskutabilné zásahy a háklivé prípady, o ktorých sa hovorí len medzi domácimi. Na ministerstve vnútra nie je žiadny špeciálny orgán určený len na kontrolu HZS. Prípadné pochybenia vyšetruje úradnícka komisia.

Aby HZS obhájila megalomanský projekt, musí vykazovať činnosť. A činnosť sa vykazuje čiarkami. Pavol Jackovič má osobné skúsenosti s vykazovaním zásahov načierno. Keď sa nedávno sám vyhrabal z malej lavíny, horská služba si to silou-mocou chcela dať do štatistiky. V inom prípade urobili z rozťatého kolena jeho spolulezca zlomenú nohu a odvoz na snežnom skútri zaevidovali ako záchranu zo steny. Riaditeľ HZS takéto prípady vylučuje a obhajuje prácu svojich chlapov.

Problém je zrejmý. Na zlý systém môžu každú chvíľu doplatiť turisti či horolezci, ktorí si vysoko v horách nedokážu pomôcť sami.